

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA DI SẢN VĂN HÓA**

NGUYỄN THỊ HỒNG VÂN

**CÔNG TÁC BẢO QUẢN TÀI LIỆU HIỆN VẬT
CHẤT LIỆU GIẤY TẠI KHO CƠ SỞ
BẢO TÀNG HỒ CHÍ MINH**

**KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TÀNG HỌC**

Mã số : 52320305

Người hướng dẫn: **ThS. HOÀNG THANH MAI**

HÀ NỘI – 2015

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình làm khóa luận, ngoài sự cố gắng của bản thân, em đã nhận được sự giúp đỡ của Ban Giám đốc, các cán bộ làm việc tại Bảo tàng Hồ Chí Minh, đặc biệt là sự hướng dẫn nhiệt tình của cô giáo Ths. Hoàng Thanh Mai. Qua đây cho phép em gửi lời cảm ơn tới cô giáo Hoàng Thanh Mai, Ban Giám đốc cùng các cán bộ làm việc tại Phòng Kiểm kê – Bảo quản lời cảm ơn sâu sắc đã hướng dẫn và tạo điều kiện tốt nhất cho em hoàn thành bài khóa luận này.

Mặc dù có nhiều cố gắng nhưng do thời gian có hạn, vốn hiểu biết hạn chế, bài khóa luận không tránh khỏi những thiếu sót. Em mong nhận được sự góp ý của các thầy cô giáo và các bạn để khóa luận hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội ngày 06 tháng 05 năm 2015

Sinh viên thực hiện

Nguyễn Thị Hồng Vân

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Đối tượng nghiên cứu.....	2
3. Phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Mục đích nghiên cứu.....	2
5. Phương pháp nghiên cứu.....	3
6. Bố cục của khóa luận.....	3
Chương 1. BẢO TÀNG HỒ CHÍ MINH VÀ CÔNG TÁC BẢO QUẢN TÀI LIỆU HIỆN VẬT TẠI KHO CƠ SỞ	4
1.1 Quá trình hình thành và phát triển Bảo tàng Hồ Chí Minh.....	4
1.2 Công tác bảo quản hiện vật tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.....	11
1.2.1 Khái niệm Kho bảo tàng.....	11
1.2.2 Kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.....	12
1.2.3 Công tác Quản lý, Phân loại, Bảo Quản và khai thác hiện vật tại Kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.....	17
1.2.3.1 Công tác quản lý hiện vật tại Kho cơ sở của Bảo tàng Hồ Chí Minh..	17
1.2.3.2 Công tác phân loại hiện vật tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh...	19
1.2.3.4 Công tác khai thác tài liệu hiện vật tại Kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.....	22
Chương 2. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC BẢO QUẢN TÀI LIỆU HIỆN VẬT CHẤT LIỆU GIẤY TẠI KHO CƠ SỞ BẢO TÀNG HỒ CHÍ MINH	24
2.1 Tầm quan trọng của công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.....	24
2.2 Công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.....	28
2.2.1 Cấu tạo tài liệu hiện vật chất liệu giấy.....	29
2.2.2 Phân loại tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở bảo tàng Hồ Chí Minh.....	31

2.2.3 Những tác nhân gây hại đến tài liệu hiện vật chất liệu giấy	32
2.2.3.1 Về yếu tố môi trường	33
2.2.3.2 Về sinh vật phá hoại và côn trùng	36
2.2.3.3 Về yếu tố con người.....	40
2.2.3.4 Về thảm họa.....	40
2.2.4 Thực trạng công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.....	41
2.2.4.1 Công tác tổ chức bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy trong kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh	41
2.2.4.2 Các hoạt động bảo quản tại kho tài liệu hiện vật chất liệu giấy ..	48
Chương 3. MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO CÔNG TÁC BẢO QUẢN TÀI LIỆU HIỆN VẬT CHẤT LIỆU GIẤY TẠI KHO CƠ SỞ BẢO TÀNG HỒ CHÍ MINH.....	58
3.1 Nhận xét chung về công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy	58
3.1.1 Ưu điểm	58
3.1.1.1 Về công tác quản lý hiện vật.....	58
3.1.1.2 Về mặt phân loại tài liệu hiện vật chất liệu giấy.....	60
3.1.1.3 Về hệ thống kho bảo quản hiện vật và trang thiết bị.....	60
3.1.1.4 Về phương pháp bảo quản	61
3.1.1.5 Về đội ngũ cán bộ bảo quản.....	62
3.1.2 Những tồn tại	63
3.1.2.1 Về công tác tổ chức quản lý hiện vật	63
3.1.2.2 Về hệ thống nhà kho và trang thiết bị bảo quản	63
3.1.2.3 Về đội ngũ cán bộ bảo quản.....	64
3.1.2.4 Về phương pháp bảo quản	65
3.1.2.5 Về vấn đề tài chính	65
3.2 Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh	66
3.2.1 Về công tác tổ chức quản lý hiện vật.....	66

3.2.2 Về hệ thống nhà kho và trang thiết bị bảo quản.....	67
3.2.3 Về phương pháp bảo quản.....	68
3.2.4 Về đào tạo đội ngũ cán bộ	70
3.2.5 Về vấn đề đầu tư tài chính.....	71
KẾT LUẬN	72
TÀI LIỆU THAM KHẢO	74
PHỤ LỤC	76

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Hiện vật bảo tàng là nguồn nhận thức trực tiếp cảm tính cho nhận thức của con người, tiêu biểu về văn hóa vật chất và văn hóa tinh thần do con người sáng tạo ra trong quá trình lịch sử cùng những hiện vật về thế giới tự nhiên xung quanh ta. Bản thân nó chứng minh cho một sự kiện, hiện tượng nhất định nào đó trong quá trình phát triển của tự nhiên và xã hội, phù hợp với loại hình Bảo tàng, được sưu tầm, bảo quản, phục vụ cho nghiên cứu khoa học và trưng bày bảo tàng.

Bảo tàng Hồ Chí Minh là nơi lưu giữ hàng vạn hiện vật gắn với thân thể, cuộc đời và sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đó là tài sản quốc gia và cũng là di sản quý giá phản ánh tư tưởng, đạo đức và sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc của Người và đó cũng là cơ sở để bảo tàng tồn tại và phát triển. Tuy nhiên, trên thực tế để các hiện vật đó tồn tại lâu dài và phát huy được những giá trị của nó hay không thì còn phải phụ thuộc rất nhiều vào công tác bảo quản hiện vật trong kho cơ sở của bảo tàng.

Một trong những loại hình hiện vật chiếm đa số trong Bảo tàng và có vai trò quan trọng trong hoạt động của Bảo tàng Hồ Chí Minh đó là tài liệu hiện vật chất liệu giấy. Những giá trị mà tài liệu hiện vật chất liệu giấy mang lại là vô cùng quý giá. Đó là những tri thức về khoa học, lịch sử, nhân văn hàm chứa trong hiện vật phản ánh lên tư tưởng, đạo đức cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh lưu truyền cho các thế hệ mai sau. Chính vì vậy, tài liệu hiện vật chất liệu giấy luôn giữ một vị trí quan trọng trong việc phục vụ nghiên cứu khoa học, các công tác chuyên môn của Bảo tàng, bên cạnh đó nó còn giữ vị trí trong việc phục vụ tham quan và học tập của công chúng khi tham quan Bảo tàng.

Tài liệu hiện vật chất liệu giấy là loại hiện vật rất dễ bị ảnh hưởng bởi các yếu tố khách quan bên ngoài như ánh sáng, nhiệt độ, độ ẩm và những nguyên nhân chủ quan mang lại. Vấn đề đặt ra là cần phải có những biện pháp

bảo quản phù hợp, hiệu quả để tài liệu hiện vật chất liệu giấy có thể kéo dài được tuổi thọ của hiện vật nhằm lưu giữ lại những tri thức có trong hiện vật để phục vụ cho nhiều thế hệ sau này. Trên thực tế, ở nước ta vấn đề bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy còn gặp nhiều khó khăn do nhiều nguyên nhân khác nhau.

Là một sinh viên học chuyên ngành Bảo tàng, đang thực tập tại Bảo tàng Hồ Chí Minh. Trong thời gian thực tập em được tiếp xúc, làm việc thông qua các hiện vật trong kho bảo quản, xuất phát từ vai trò, vị trí của tài liệu hiện vật chất liệu giấy trong kho Bảo tàng và những giá trị đặc biệt quan trọng mà tài liệu hiện vật chất liệu giấy mang lại. Qua quá trình tìm hiểu và nghiên cứu nghiêm túc em quyết định chọn đề tài “*Công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh*” làm khóa luận tốt nghiệp.

2. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của khóa luận tập trung vào công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

3. Phạm vi nghiên cứu

- Về thời gian: Nghiên cứu công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh gắn liền với sự hình thành và phát triển của kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Về không gian: Nghiên cứu công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

4. Mục đích nghiên cứu

- Giới thiệu về Bảo tàng Hồ Chí Minh và hệ thống kho cơ sở tại Bảo tàng

- Nghiên cứu thực trạng công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Đánh giá về công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Đề xuất nhằm nâng cao hiệu quả chất lượng công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp luận khoa học chủ nghĩa Mác – Lênin: Duy vật lịch sử và duy vật biện chứng.

- Phương pháp nghiên cứu chuyên ngành: Bảo tàng học, lịch sử, sinh học, hóa học.

- Các phương pháp xã hội học: Khảo sát, ghi chép, thống kê, phỏng vấn, chụp ảnh, phân loại, phân tích, tổng hợp...

6. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phụ lục, khóa luận gồm 3 chương:

Chương 1: Khái quát về Bảo tàng Hồ Chí Minh và công tác bảo quản tài kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Chương 2: Thực trạng công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Chương 3: Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng công tác bảo quản tài liệu hiện vật chất liệu giấy tại kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bảo tàng Hồ Chí Minh (2000), *Bảo tàng Hồ Chí Minh – 30 năm một chặng đường*.
2. Bảo tàng Hồ Chí Minh (2010), *Bảo tàng Hồ Chí Minh – 40 năm một chặng đường*.
3. *Cơ sở bảo tàng học (1990)*, Trường đại học văn hóa Hà Nội.
4. *Các bảo tàng Quốc gia Việt Nam (1990)*, Nxb Văn hóa – Thông tin.
5. Đinh Thị Hồng, *Một số kinh nghiệm bảo quản tài liệu bản thảo viết tay của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, Hội thảo khoa học – thực tiễn “*Bảo quản hiện vật chất liệu hữu cơ tại bảo tàng và di tích*”, 28 – 29/12/2004.
6. Nguyễn Thị Minh Lý, *Bảo quản hiện vật bảo tàng*, Nxb từ điển bách khoa.
7. *Luật di sản văn hóa (2002)*, Nxb Chính trị Quốc gia.
8. Phí Thị Mùi “*hoàn thiện và nâng cao hơn nữa chất lượng công tác kiểm kê của Bảo tàng Hồ Chí Minh*”.
9. Lê Nguyên Ngọc, *Một số vấn đề về bảo quản tài liệu giấy tại Trung tâm Lưu trữ Quốc gia 1*. Hội thảo khoa học – thực tiễn “*Bảo quản hiện vật chất liệu hữu cơ tại bảo tàng và di tích*” ngày 28, 29/12/2004.
10. Nghị quyết số 206 – NQ/TW ngày 25/11/1970 của Ban Bí thư Trung ương Đảng cộng sản Việt Nam “*thành lập ban phụ trách xây dựng Bảo tàng Hồ Chí Minh*”.
11. Nghị quyết số 04/NQ – TW ngày 12/9/1977 của Bộ Chính trị về việc thành lập Viện Bảo tàng Hồ Chí Minh.
12. Nghị quyết 375/CP ngày 15/10/1979 của Hội đồng Chính phủ về chức năng, nhiệm vụ và tổ chức của Viện Bảo tàng Hồ Chí Minh.
13. Nội quy kho cơ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh, ban hành kèm theo quy định số 02/QĐ-BTHCM ngày 12/01/2011.
14. Hoàng Thị Nữ, Đinh Thị Hồng, *Kho cơ sở bảo tàng Hồ Chí Minh với công tác bảo quản các tài liệu hiện vật*, nội san Bảo tàng Hồ Chí Minh.

15. Quyết định số 307 – CP ngày 18/12/1978 của Hội đồng Chính phủ về việc thành lập Ban chỉ đạo xây dựng Viện Bảo tàng Hồ Chí Minh.
16. Quyết định số 14 – QĐ/TW ngày 30/12/1982 của Bộ Chính trị về việc xây dựng công trình Bảo tàng Hồ Chí Minh.
17. Quyết định số 26- QĐ/VBT phê chuẩn “*Quy định về hệ thống kho và thành phần hiện vật của kho Bảo tàng Hồ Chí Minh*”.
18. Tài liệu tham khảo Hội thảo khoa học – thực tiễn “*Bảo quản hiện vật chất liệu hữu cơ tại bảo tàng và di tích*” 28 – 29/12/2004.
19. Đinh Ngọc Triển – Phí Văn Dần. *Một số phương pháp kiểm soát không độc đối với côn trùng gây hại cho các hiện vật bảo tàng*. Hội thảo khoa học – thực tiễn “*Bảo quản hiện vật chất liệu hữu cơ tại bảo tàng và di tích*” 28 – 29/12/2004.
20. Lâm Bình Tường (1964), *Kỹ thuật bảo quản và tu sửa*, Vụ bảo tồn – bảo tàng Hà Nội.